

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ЗАВОД ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Источно Сарајево – Пале**

**ПРОГРАМ
ПОДРШКЕ ЗАПОШЉАВАЊУ ПОВРАТНИКА
У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ**

Пале, децембар 2008. године

С А Д Р Ж А Ј:

1. Резиме Програма.....	3
2. Увод.....	4
3. Незапосленост у Републици Српској – Карактеристике стања незапослености	5
4. Приједлог мјера за рјешавање запошљавања повратника.....	9
5. Циљ и задаци Програма.....	10
6. Финансирање Програма.....	11
7. Начин реализације Програма.....	11
8. Контрола и праћење.....	14
9. Очекивани ефекти.....	14

I РЕЗИМЕ ПРОГРАМА

НАЗИВ ПРОГРАМА: Програм подршке запошљавање повратника у Републици Српској

ПРОГРАМ ОДОБРАВА И ФИНАНСИРА: Влада Републике Српске

ПРОГРАМ ПРИПРЕМИО: Завод за запошљавање Републике Српске

ЦИЉ ПРОГРАМА: Стварање повољнијих услова за samozapoшљавање повратника, стимулисање послодаваца на запошљавање повратника, економска одрживост процеса повратка на цијелом подручју Републике Српске.

ПРОГРАМ ПРЕДВИЂА: - суфинансирање samozapoшљавања 200 повратника по 3.000,00 КМ,
- суфинасирање запошљавања код послодаваца 200 повратника, по 2.000,00 КМ по једном незапосленом лицу.

ПОТРЕБНА СРЕДСТВА ЗА ПРОГРАМ: 1.000.000,00 КМ

РОКОВИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА:

- Јавни позив..... јануар 2009.године,
- Реализација Програма..... 2009.година,
- Завршетак Програма.....почетак 2010.године

ПРОГРАМ ЋЕ РЕАЛИЗОВАТИ: Завод за запошљавање Републике Српске

КОНТРОЛА И ПРАЋЕЊЕ ПРОГРАМА: Стручна служба Завода за запошљавање која ће о томе редовно информисати Владу Републике Српске путем Министарства рада и борачко-инвалидске заштите.

И У В О Д

Проблем незапослености у Републици Српској је друштвени, економски и социјални проблем, првенствено из разлога што се трансформацијом цјелокупног система земаља које пролазе кроз транзицију на удару налазе управо привредни системи, а с тим у вези и област запошљавања. До сада учињени помаци су добрим дијелом ублажили неповољно стање на тржишту рада, али је стопа незапослености и даље на врло високом нивоу.

Велики број избјеглог и расељеног становништва и миграциона кретања још више су се одразила на проблем незапослености, тако да се тек посљедњих година може реалније сагледати стање у овој области, тачније статус лица која траже запослење, домицилно становништво, повратници, избјегла и расељена лица.

С обзиром на то да је Република Српска трајно опредјељења за рјешавање економских и социјалних проблема свих категорија становништва, те да је Завод за запошљавање реализацијом мјера активне политике запошљавања омогућио свим лицима на подручју Републике Српске да под једнаким условима аплицирају за средства по пројектима запошљавања, може се констатовати да се у Републици Српској водило рачуна о запошљавању свих категорија становништва, како је то коначно и предвиђено Законом о запошљавању и Конвенцијама Међународне организације рада.

Ипак, да би се у складу са Анексом 7. Дејтонског мировног споразума у потпуности омогућио одржив повратак у Републици Српској, Влада Републике Српске је предузела низ активности које су усмјерене на подстицање запошљавања повратника, јер је одржив повратак императив на путу интеграције у породицу европских друштава, и запошљавањем повратничке популације чини се још један корак напријед ка рјешавању проблема запошљавања и даљег развоја домаће економије.

Из тог разлога Завод за запошљавање Републике Српске је урадио приједлог Програма подршке запошљавању повратника, као још један вид мјера којима се подстиче брже и ефикасније запошљавање.

III СТАЊЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ - КАРАКТЕРИСТИКЕ СТАЊА НЕЗАПОСЛЕНОСТИ -

И током 2008.године видљив је наставак смањења броја незапослених лица на евиденцији Завода за запошљавање. У октобру мјесецу на евиденцији се налазило 132.426 лица, односно 4.320 лица мање него на почетку године, а у односу на октобар 2007.године то смањење износи 1%.

Истовремено, за десет мјесеци 2008.године са евиденције је брисано 56.024 лица, или 0,9% више него за исти период претходне године. Од укупног броја брисаних са евиденције у 2008.години по основу запослења брисано је 26.144 лица или 46,7%, затим због нередовног јављања 22.330 лица или 39,9%, ради стицања услова за пензионисање 3.299 лица или 5,9%, док су остали разлози појединачно мањи од 1%.

У 2008.години на евиденцију је пријављено нешто мање од 1.400 лица у односу на 2007.годину. Треба нагласити да се смањује број пријављених без радног искуства (22.139), а расте број пријављених лица по основу престанка радног односа (28.888) односно 56,6% укупно новопријављених.

Укупан број запослених са евиденције Завода (26.144 лица) је истовремено и допринос смањењу административне стопе незапослености у Републици Српској на 34%, а последњих година је евидентиран стабилан пад те стопе и њено приближавање тзв.анкетној стопи незапослености коју протажирају представници међународне заједнице (28,5% у 2008.години). *

Анализирајући карактеристике стања незапослености уочљиво је високо учешће лица са нижим степенима образовања: КВ-37,9%, НК-ПК-НСС-32,4%, ССС-24,2%, ВКВ-1,4%, ВШС-1,9% и ВСС-2,0% и ови односи се са малим осцилацијама задржавају већ дужи низ година. Међутим, ако се посматра запошљавање лица ових степена образовања уочава се обрнут однос, највише се запошљавају лица са ВСС а најмање лица без квалификације.

Повратници, као категорија лица на евиденцији до сада нису стимулирани посебним пројектима запошљавања, јер су ова лица повратком у предратна мјеста живљења и узимањем личних докумената Републике Српске стекла статус домицилности, односно она су третирана као и лица са сталним пребивалиштем.

* Подаци Завода за статистику Републике Српске

У 2008.години, као и у свим претходним годинама, повратници пријављени на евиденцију Завода имали су равноправан третман са другим лицима са евиденције. У периоду од 2002. до 2008.године повратници у укупном броју запослених учествују између 2,0% и 3,6%. У укупном броју запослених у овом периоду смањило се удио избјеглих, прогнаних и расељених лица, а за приближно толико је повећано учешће лица са сталним пребивалиштем.

Од 2002.године и апсолутно и релативно расте удио ове групе у укупном броју евидентираних незапослених лица и то са 2,8% у 2002.години на 6,9% у октобру 2008.године.

Заступљеност повратника по регијама је сљедећа: Бања Лука – 15,7% са тенденцијом смањења учешћа од 2002.године (22,3% на 10,1% у 2008.години), Бијељина – 31% са мањим осцилацијама око просјека у поматраном периоду; Добој – 34,5%; Приједор – 16,7%; Источно Сарајево – 1,8% и Требиње – са 0,2%.

Када је ријеч о старосној структури повратника подаци указују да од 2002.године опада релативно учешће повратника млађих годишта а расте учешће лица старосне доби између 30 и 45 година.

Преглед структуре незапослених лица - повратника дат је у сљедећим табелама:

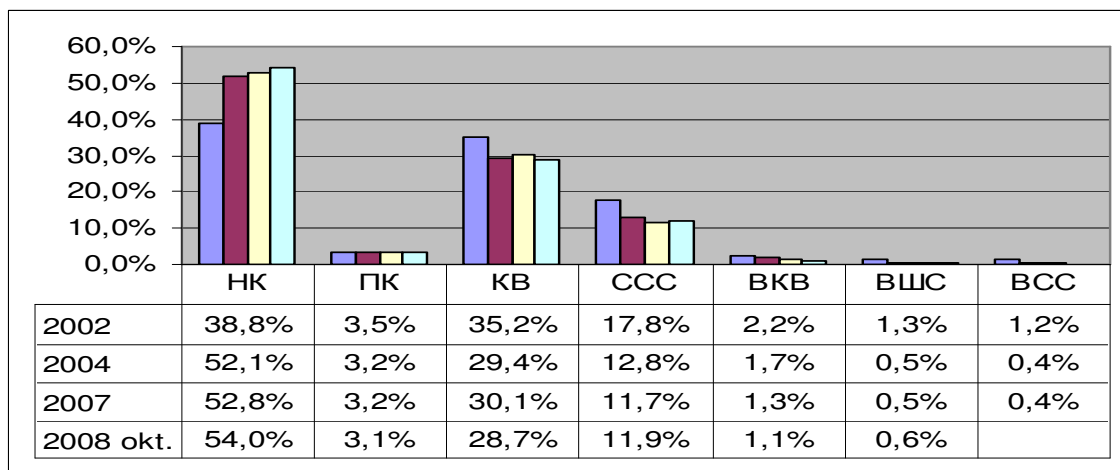
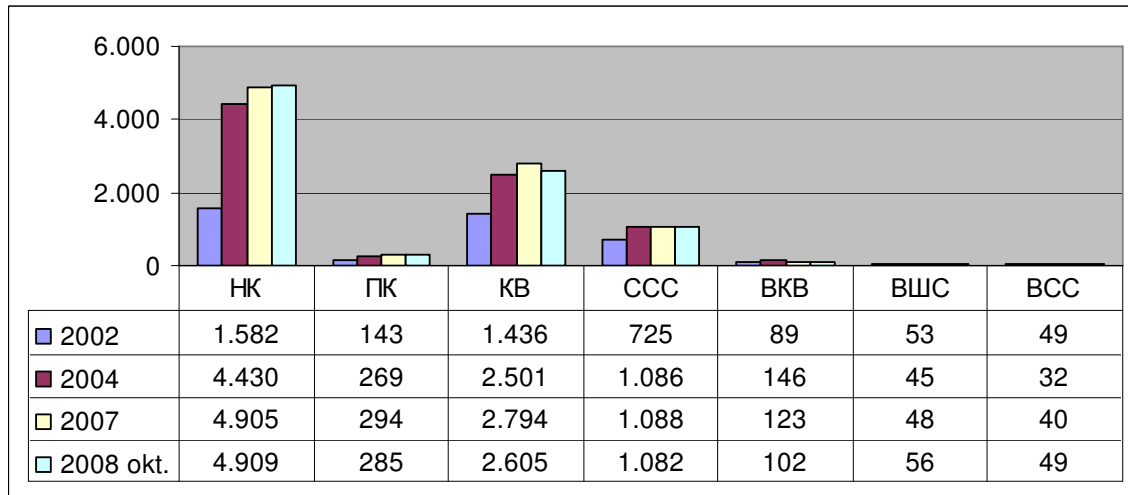
Преглед броја незапослених лица по годинама и статусу (активни)

Табела 1.

Статус	2002		2003		2004		2005		2006		2007		Октобар 2008	
Са сталним пребивалиштем	90.642	62,6%	98.846	67,4%	102.832	72,2%	106.574	74,9%	113.252	78,6%	107.693	80,2%	108.343	81,8%
Прогнана и расељена лица	36.550	25,2%	35.673	24,3%	27.533	19,3%	23.479	16,5%	19.300	13,4%	15.439	11,5%	13.397	10,1%
Избјегла лица	13.521	9,3%	4.474	3,1%	3.588	2,5%	2.904	2,0%	2.446	1,7%	1.779	1,3%	1.595	1,2%
Повратници	4.077	2,8%	7.581	5,2%	8.509	6,0%	9.370	6,6%	9.105	6,3%	9.292	6,9%	9.088	6,9%
Странци	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	4	0,0%	3	0,0%	4	0,0%	3	0,0%
УКУПНО	144.790		146.574		142.462		142.331		144.106		134.207		132.426	

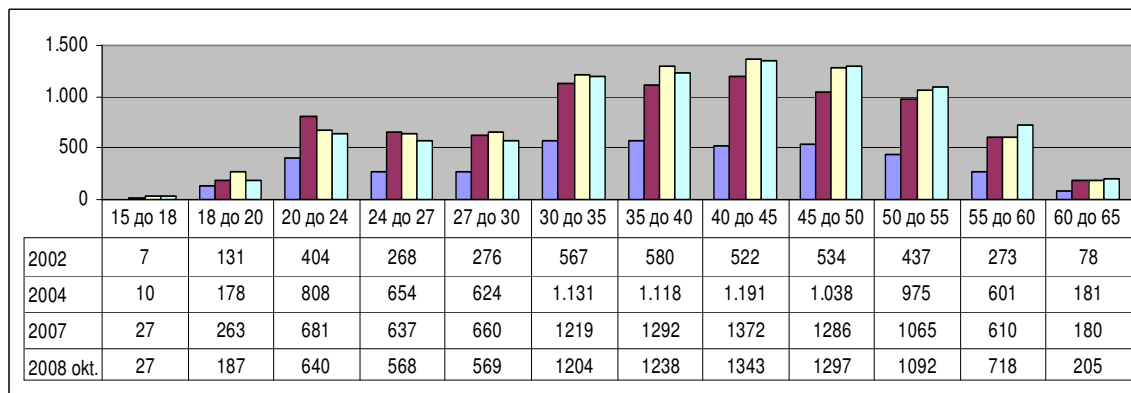
Квалификациона структура незапослених лица - повратника

Табела 2.

Старосна структура незапослених лица - повратника

Табела 3.

Анализирајући квалификациону структуру повратника уочава се да од 2002.године расте релативно и апсолутно удио групе НК-ПК-НСС – са 44,3% у 2002.години на 57,1% у 2008.години. У посматраном периоду опада учешће лица III степена - KB са 35,2% у 2002.години на 28,7% у 2008.години док константно опада учешће лица на евиденцији са средњом, вишом и високом стручном спремом.

Имајући у виду начин запошљавања уочава се да у периоду од 2002. до 2008.године расте број запослених повратника посредством Завода а опада број лица која су се одредјелила за самозапошљавање.

Реално је очекивати да ће се у реализацији Програма подршке запошљавању повратника наићи на низ потешкоћа, што битно утиче на одредјељење начина запошљавања (самозапошљавање, запошљавање код послодавца) до мјера којима би се стимулисао овај процес и створили предуслови да повратак и запошљавање ове циљне групе у Републици Српској имају катакретистику одрживог процеса.

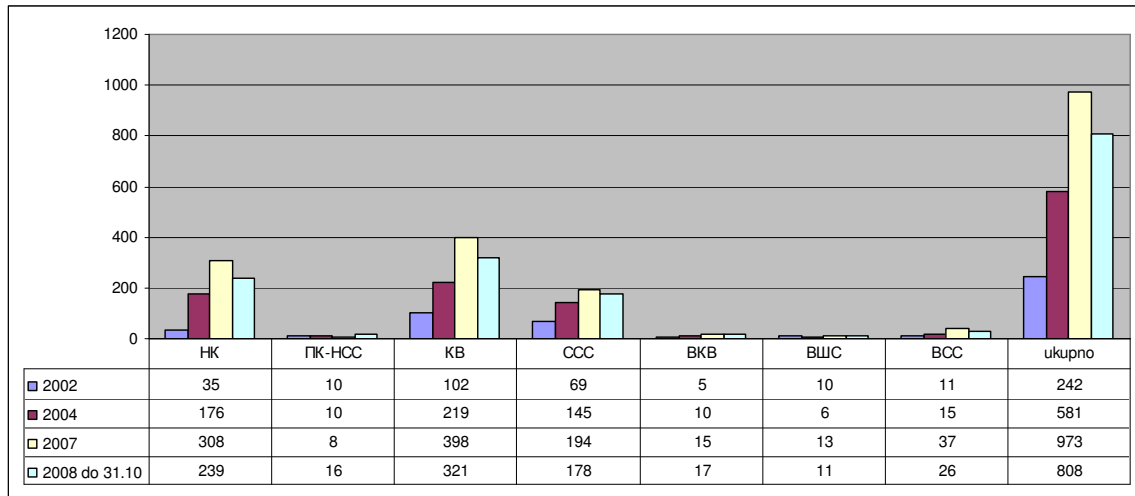
Преглед незапослених лица - повратника дат је у сљедећим табела:

Преглед броја запослених лица са евиденције Завода по статусу становништва од 2002. до 2008.године

Табела 4.

ГОДИНА	НАЧИН ЗАПОШЉАВАЊА	Статус становништва					укупно ЗАПОСЛЕНО
		Са сталним пребива- лиштем	Прогнана и расељена лица	Избјегла лица	Повратн ици	Страни државља ни	
2002	Запослено укупно	8.142	2.150	1.334	242	0	11.868
	Посредством Завода	7.104	1.944	1.208	175	0	10.431
	Обављање приватне дјел.	1.038	206	126	67	0	1.437
2003	Запослено укупно	10.171	2.616	877	515	0	14.179
	Посредством Завода	9.109	2.367	794	447	0	12.717
	Обављање приватне дјел.	1.062	249	83	68	0	1.462
2004	Запослено укупно	12.298	2.901	352	581	0	16.132
	Посредством Завода	11.385	2.702	320	542	0	14.949
	Обављање приватне дјел.	913	199	32	39	0	1.183
2005	Запослено укупно	13.826	2.398	309	488	3	17.024
	Посредством Завода	13.049	2.296	291	463	3	16.102
	Обављање приватне дјел.	777	102	18	25		922
2006	Запослено укупно	17.997	2.644	333	702	0	21.676
	Посредством Завода	17.034	2.529	316	668	0	20.547
	Обављање приватне дјел.	963	115	17	34	0	1.129
2007	Запослено укупно	25.498	3.126	383	973	1	29.981
	Посредством Завода	24.439	2.978	359	940	1	28.717
	Обављање приватне дјел.	1.059	148	24	33		1.264
2008 до 31.10.08	Запослено укупно	22.740	2.312	284	808	0	26.144
	Посредством Завода	21.974	2.250	264	785		25.273
	Обављање приватне дјел.	766	62	20	23		871

Квалификациона структура запослених повратника са евиденције

IV ПРИЈЕДЛОГ МЈЕРА ЗА РЈЕШАВАЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА ПОВРАТНИКА

Имајући у виду наведено Завод за запошљавање предлаже суфинансирање програма запошљавања незапослених лица - повратника и то самозапошљавање и запошљавање код послодаваца. Овим мјерама би се поспјешило процес повратка у Републику Српску, а самим тим и запошљавање наведене циљне групе.

Како досадашња искуства указују на то да примјена активних мјера запошљавања тражи дефинисање посебних циљних група, праћење могућности запошљавања као и праћење других показатеља битних за предузимање мјера на тржишту рада, **Завод за запошљавање предлаже Влади Републике Српске да финансијски подржи суфинансирање запошљавања 400 повратника са евиденције Завода.** Тиме би се створили услови одрживог повратка на цијелом простору Републике Српске. Битно је истаћи да је Завод и кроз досадашње пројекте суфинансирао запошљавање ове циљне групе.

Реализација Програма би се одвијала кроз:

1. Програме самозапошљавања и
2. Програме запошљавања код послодаваца

Запошљавање код послодаваца обухвата:

- 2.1. Суфинансирање програма стварања услова за запошљавање и
- 2.2. Суфинансирање програма дообуке и припреме ради запошљавања

Реализација овога Програма и начин финансирања одвијаће се у складу са Правилником о коришћењу средстава Завода за запошљавање («Службени гласник Републике Српске» број:38/08), док ће се обавезе послодаваца и незапослених лица прецизирати уговором.

V ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Циљеви Програма могу се посматрати као краткорочни и дугорочни циљеви. Циљеви Програма су:

1. Имплементација Анекса 7. Дејтонског мировног споразума;
2. Омогућавање бржег запошљавања повратника различите старосне доби и квалификационе структуре;
3. Самозапошљавање повратника као подршка приватној иницијативи и економској независности;
4. Стимулисање послодаваца на запошљавање лица из утврђене циљне групе;
5. Креирање нових мјера и активности, а све у циљу смањења незапослености.

VI ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

1. Обезбиједити транспарентност и учешће под једнаким условима свих послодаваца и незапослених лица – повратника заинтересованих за учешће у Програму;
2. Идентификовати утврђену циљну групу и омогућити јој правовремено информисање о Програму;
3. Расписати Јавни позив и утврдити услове и критерије учешћа послодаваца и незапослених лица - повратника за сваки вид запошљавања;
4. Обезбиједити реализацију Програма у складу са Одлуком Владе Републике Српске и актима Завода;
5. Омогућити правовремено дозначавање средстава по извршеним уговорним обавезама;
6. Обезбиједити праћење и контролу Програма;
7. Сагледати остварене ефекте и укупну реализацију Програма (мониторинг).

VII ФИНАНСИРАЊЕ ПРОГРАМА

Уважавајући захтјеве који се постављају у погледу садржаја Програма, квалитета реализације и обухвата наведене циљне групе, **Завод за запошљавање** **предлаже Влади Републике Српске да издвоји 1.000.000,00 КМ за наведени Програм. Овим средствима би се суфинансирало запошљавање 400 повратника и то кроз:**

- суфинансирање програма самозапошљавања за 200 лица у износу од 3.000,00 КМ по једном незапосленом лицу, што укупно износи 600.000,00 КМ,
- суфинансирање запошљавања код послодавца кроз програме стварања услова за запошљавање и програме дообуке и припреме за запошљавање 200 повратника у износу од 2.000 КМ по једном незапосленом лицу, што укупно износи 400.000,00 КМ.

Уколико по једној компоненти остане средстава она ће се усмјеравати зависно од исказаног интереса послодавца и незапослених лица.

РЕКАПИТУЛАЦИЈА:

самозапошљавање

200 лица x 3.000,00 КМ = 600.000,00 КМ

запошљавање код послодавца

200 лица x 2.000,00 КМ = 400.000,00 КМ

УКУПНО: 1.000.000,00 КМ

VIII НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА

Програм ће се реализовати у складу са Одлуком Владе Републике Српске, Законом о запошљавању и актима Завода, а омогућити ће свим заинтересованим послодавцима и незапосленим лицима - повратницима да учествују у истом. Завод за запошљавање ће у складу са Правилником расписати Јавни позив за коришћење средстава који ће бити објављен у једном од дневних листова.

Јавним позивом ће се дефинисати:

- услови које незапослена лица – повратници треба да испуњавају за одобравање средстава самозапошљавања,
- услови које послодавци треба да испуњавају да би конкурисали за наведена средства,
- начин и рок подношења захтјева,

- износ средстава за сваки вид суфинансирања,
- потребну документацију коју је послодавац и незапослено лице – повратник дужан доставити приликом подношења захтјева.

Овим Програмом омогућава се суфинансирање програма самозапошљавања и суфинансирање запошљавања кроз програме стварања услова за запошљавање и програме дообуке и припреме код послодаваца различитих дјелатности и облика својине.

Поднешене захтјеве послодаваца и незапослених лица – повратника обрађује и припрема Комисија за обраду и оцјену програма и предлаже директору Завода. Управни одбор на приједлог директора доноси одлуку о одобравању средстава у зависности од врсте и намјене програма.

Услови за одобравање средстава

1. Да би се средства одобрила послодавцу треба да испуњава следеће услове:

- ✓ да је регистрован у складу са законским прописима,
- ✓ да измирује обавезе по основу пореза и доприноса у складу са законом,
- ✓ да је корисник економски способан да реализује програм,
- ✓ да достави програм у којем ће образложити потребе и разлоге пријема нових радника,
- ✓ да према кориснику није покренут ни отворен стечајни односно ликвидациони поступак,
- ✓ да се програмом предвиђа запошљавање лица која су пријављена на евиденцији Завода најмање један мјесеца, осим корисника новчане накнаде, лица која се први пут пријављују на евиденцију по завршеном школовању, незапослених лица која оснивају предузеће или отварају самосталну радњу, односно лица којима је претходни радни однос на неодређено вријеме престао због престанка потребе за њиховим радом, усљед стечаја или ликвидације,
- ✓ да не запошљава лица којима је код истог послодавца престао радни однос у посљедња 24 мјесеца.

2. Да би се средства одобрила за самозапошљавање незапослено лице треба да испуњава следеће услове:

- ✓ да је регистровао или покренуо поступак регистрације приватне дјелатности у складу са законским прописима,
- ✓ да је био пријављен на евиденцији незапослених лица, односно да спада у утврђену циљну групу,
- ✓ да достави програм у којем ће образложити дјелатност као и начин рада и стицање профита.

Првенство у коришћењу средстава

За послодавце који у цјелости испуњавају услове, првенство у одобравању средстава имаће они програми којима се:

- ✓ стварају услови за запошљавање у области пољопривреде и прехранбене индустрије, учешће у финансирању производних и извозно оријентисаних програма, као и програма у области туризма и услужног занатства,
- ✓ стварају услови за запошљавање незапослених лица у неразвијеним и изразито неразвијеним општинама.

Када Управни одбор донесе одлуку о одобравању средстава приступиће се закључивању уговора са послодавцем односно незапосленим лицем - повратником (самозапошљавање), којим ће се ближе регулисати међусобна права и обавезе.

Дозначавање средстава

У складу са Правилником о коришћењу средстава Завода послодавцу ће се дозначити средства на сљедећи начин:

1. За програме самозапошљавања:
 - 80% уговореног износа биће исплаћено по потписивању уговора, а по подношењу одговарајуће документације од стране корисника (да посједује потврду о регистрацији са пореским бројем - ЈИБ и потврду о поднесеној пријави на Фонд ПИО – М1 образац),
 - 20% биће исплаћено у року од шест мјесеци од одпочињања дјелатности уколико испуњава обавезе из уговора.
2. За програме запошљавања код послодавца:
 - 70% средстава биће исплаћено након пријема радника,
 - 30% средстава биће исплаћено у року од шест мјесеци од пријема радника уколико испуњава обавезе из уговора.

IX КОНТРОЛА И ПРАЋЕЊЕ ПРОГРАМА (МОНИТОРИНГ)

Контрола Програма ће се вршиту у складу са Правилником о интерним контролним поступцима, политикама и процедурама у Заводу за запошљавање Републике Српске и Упутством о провођењу наведеног Програма. Завод за запошљавање ће о реализацији Програма редовно информисати Владу Републике Српске, ресорно Министарство и Управни одбор Завода.

X ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ

Реализацијом Програма подршке запошљавању повратника у Републику Српску реално је очекивати постизање сљедећих ефеката:

1. Подршка одрживом повратку;
2. Рјешавање питања запошљавања одређеног броја лица из утврђене циљне групе и економска реинтеграција повратника у привредне токове Републике Српске;
3. Унапређење сарадње са послодавцима кроз програме суфинансирања и програме припреме као и ефикасније усклађивање понуде и потражње на тржишту рада;
4. Повећање броја лица запослених посредством Завода и стварање повољнијих услова за запошљавање.

Број: 01-5398

Датум, 17.11.2008.година

Д и р е к т о р

Веселиновић Недељко, дипл.еџц

